

Statutul RSSM in componenta URSS

Întroducere

După notele ultimative trimis guvernului Antonescian și retragerea trupelor române din Basarabia, după 28 iunie 1940 conducerea URSS a început procedura transformării regiunii într-o una din republicile unionale, Reieșind din faptul, că organele locale ale puterii se aflau la etapa inițială de constituire, Moscova a păstrat în vigoare paragraful Constituției RASSM din 1938, care confirma, că frontiera ei este amplasată pe râul Prut, și au supus regiunea Pruto-Nistreană conducerii supreme al RASSM – Sovietului Comisarilor Norodnici, Prezidiului Sovietului Suprem și Comitetului

Modernizarea de tip sovietic în RSSM

- Regimul comunist a promovat un program de modernizare economică apelând frecvent la violență. Proiectul comunist de dezvoltare a societății prevedea lichidarea proprietății private și etatizarea ei. În primul an de regim comunist în RSSM (1940-1941) au fost naționalizate domenii precum industria, băncile, transporturile, iar agricultura - doar în proporție de 4 %. Colectivizarea agriculturii însemna în prima perioadă cedarea către colhoz nu numai a pământului și a utilajului agricol, dar și a păsărilor și animalelor din gospodărie. De aceea, țărani au opus rezistență. Abia după organizarea

-
- Domeniile cele mai dezvoltate în RSSM erau agricultura, industria alimentară și cea ușoară. Există și industrie grea și una constructoare de mașini, legate de necesitățile Rusiei și Ucrainei. În 1969, RSSM devine o republică industrial-agrară, adică industria contribuia cu peste 50 % la PIB. În ultimele decenii ale existenței regimului comunist (1970-1990), ritmul de creștere economică s-a redus, în ciuda unor investiții importante de la Centru în RSSM, ponderea acestora pe cap de locuitor era mai mică decât media unională. În 1965, RSSM era pe locul 9, iar în 1985, pe locul 14 din cele 15 republici

Primul val de deportări

Urmărind modelul Ucrainean, nomenclatura NKVD-ista aplica și pe teritoriul Basarabiei același model de represiuni care erau deportările și foamete forțată.

Primul val de deportari se întâmpla în noapte de 12 spre 13 iunie 1941 (ora 2.30), planul deportarilor a fost alcătuit de generalul NKVD-ului Golidze, împuternicit să construiască noua republica bolșevică după modelul stabilit. După plan urmau să fie ridicate 32.423 persoane, dintre care 6.250 să fie arestate, iar restul 26.173 de persoane — deportate. În ajutor NKVD-ului veneau «binevoitorii», care

Generalul

Destinatia Deportarilor

Contingentul deportat era distribuit în felul următor: capul familiei, arestat, era izolat de soție și copii și dus în lagărul de muncă forțată, în GULAG. Ceilalți membri ai familiei erau trimiși în Siberia sau Kazahstan.

Cei deportați în Siberia sau Kazahstan, de la copil la bătrân, erau repartizați la muncă în întreprinderile industriei silvice, în sovhozuri și în cooperative meșteșugărești. Pentru munca depusă nu erau remunerați echitabil, ci li se achita doar un minimum necesar pentru trai

Perioada de tranzitie

După 22 iunie 1941 pîna aproximativ 1949 Basarabia nu era în primul plan de modernizare în URSS, deci și evenimentele nu erau semnificative.

Al doilea val de deportari

În primavara anului 1949, după reconstrucția URSS-ului, NKVD-ul reîncepe de modernizare de tip bolșevic în Basarabia. Se organizează pe lângă foamete, al doilea val de deportari. Operațiunea de deportari va fi numită IUG. Operațiunea IUG a început în noaptea de 5 spre 6 iulie 1949, la orele 2 de dimineață și a durat până la ora 8 seara a zilei de 7 iulie.

Așa cum s-a întâmplat cu deportarea în masă din iunie 1941, nu toți cei care au fost incluși inițial în liste au fost deportați. Documentele de arhivă arată în mod

În urma deportării din iunie 1949 impactul dorit de autoritățile comuniste sovietice a depășit toate așteptările. Acest lucru este adevărat mai ales în ceea ce privește efectul asupra ritmului de colectivizare în următoarele luni după deportare. Astfel, numai în lunile iulie - noiembrie 1949 cota gospodăriilor țărănești care au intrat în colhozuri s-a majorat de la 32% la 80% din total, pentru ca să se ridice la 97% în ianuarie 1951. Prin urmare, după operațiunea de deportare, din iunie 1949, cei care alcătuiau majoritatea populației locale, țăranii, și cei care erau cei mai refractari față de puterea sovietică, sunt nevoiți să și schimbe atitudinea. Erica de o nouă

Generalul Iosif

Al treilea val de deportari

Ultima deportare în masă a populației basarabene a avut loc în noaptea de 31 martie spre 1 aprilie 1951 și a vizat, de această dată, elementele religioase considerate un pericol potențial la adresa regimului comunist stalinist. În cadrul operațiunii, numită SEVER (rom. Nord), au fost vizați în primul rând membrii organizației religioase, mai cu seamă cei care se numeau Martorii lui Iehova. Operațiunea SEVER a fost pusă în aplicare în baza aceleiași Hotărâri a Consiliului de Miniștri al URSS Nr. 1290-467cc din 6 aprilie 1949 și Hotărârii Consiliului de Miniștri al URSS nr.667-339cc din 3

Perioada stalinistă: colectivizarea

- Colectivizarea a fost pusă în aplicare între 1949 și 1950, deși încercări au fost efectuate mai devreme încă din 1946. În acest timp, o foamete de mare amploare s-a produs: unele surse dau un minim de 115 000 de oameni care au murit de foame și boli între decembrie 1946 și august 1947, alții pun cifra la 216 000, la aceștia se mai adaugă alți 350 000 care au fost afectați de malnutriție, dar care au supraviețuit. Nu există suficiente dovezi că aceasta foamete a fost cauzată sau planificată de către sovietici și îndreptate împotriva celui mai mare grup etnic care trăia în mediul rural (românii). Cauza

Perioada 1956-1964

- Începând cu regimul lui Hrușciov, succesorul lui Stalin, supraviețuitorii din Gulag și lagărele de deportați au primit permisiunea să se întoarcă în RSSM. Îmbunătățirea relațiilor politice a încheiat și perioada de putere absolută a NKVD, iar economia planificată centralizat a dus la dezvoltarea în domenii precum educația, știința și tehnologiile, sănătatea, industria. Plus la asta construcția a întregi sectoare de «Hrușiovci» peste toate orașele a RSSM-ului. Atitudinea nomenclaturii se schimba radical. Generalul KGB-ului Cerdenko, vine cu planul de a transforma Basarabia în locul de odihna

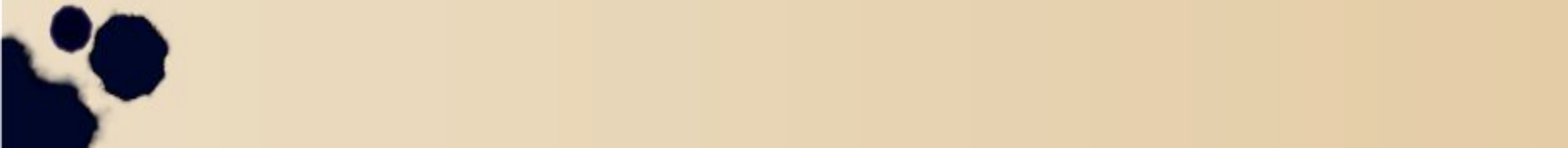

Reconstructia: 1964-1985

Venirea lui Brejnev, a permis aplicarea tuturor proiectelor pe care nomenclatura le avea în gînd. Se construiesc parcuri, drumuri, hoteluri, cordonuri de vînătoare, căile ferate se reînnoiesc, aeroporturile se modernizeaza, se construiesc autosaloane comuniste, se deschid magazine speciale unde se aduceau produse nu numai din URSS, dar după decretul Brejnevist și ceva din estul capitalist (de exemplu PEPSI-COLA). Investițiile tot curg în RSSM. În anii '70 și '80, RSS Moldovenească a primit investiții substanțiale din bugetul URSS pentru a dezvolta facilități industriale și științifice, precum și pentru

Privilegiile nomenclaturii comuniste

- În ciuda discursului oficial, lichidarea fizică sau marginalizarea elementelor zise exploatoare, burgheze sau mic-burgheze nu a anulat privilegiile în regimul comunist. În RSSM, nomenclatura de partid se bucura de spațiu locativ de calitate, oferit în timp record, magazine speciale, cantine și restaurante, săli de banchet, la care aveau acces numai acești „aleși ai poporului”. În perioada 1964-1983 au fost construite 167 de localuri de relaxare de lux pentru nomenclaturişti. Jumătate din banii cheltuiți proveneauă din surse neoficiale (6,4 mln ruble), ceea ce arată amploarea economiei subterane și a

Prim-secretarii ai PCM^[17]

nume	perioada	locul nașterii
Piotr G. Borodin	1941 – 1942	RSS Ucraineană
Nikita L. Salogor	1942 – 1946	RSS Ucraineană
Nikita G. Koval	1946 – iulie 1950	RSS Moldovenească (Transnistria)
Leonid I. Brejnev	iulie 1950 – octombrie 1952	RSS Ucraineană
Dimitri S. Gladki	octombrie 1952 – 1954	RSS Ucraineană
Zinovie T. Serdiuk	1954 – mai 1961	RSS Ucraineană
Ivan I. Bodiul	mai 1961 – decembrie 1980	RSS Ucraineană
Simeon K. Grossu	decembrie 1980 – noiembrie 1989	RSS Ucraineană (sudul Basarabiei)
Petru C. Lucinschi	noiembrie 1989 – februarie 1991	RSS Moldovenească
Grigore I. Eremei	februarie – august 1991	RSS Moldovenească

După 1982

- După 1982, moartea lui Leonid Brejnev, RSSM, începe să-și piardă din investițiile, deși a rămas cel popular loc de relaxare la nomenclatura comunistă, ultimii se confruntau cu o criză în care se îneca URSS-ul după politicile nereușite a lui Brejnev.
- Încep totodată și mișcările naționale. Totul începe să meargă în declin. RSSM-ului curînd să dobîndească dreptul de limbă, iar apoi și independența.